

دیپلماسی فرهنگی ایران در شرق آسیا

چالش‌ها و فرصت‌ها

دکتر مهدی فرازی

کتابخانه مجلس شورای اسلامی
تهران

تهران ۱۳۹۵

سرشناسه

فرازی، مهدی، ۱۳۶۶ -

عنوان و نام پدیدآور

دیپلماسی فرهنگی ایران در شرق آسیا: چالش‌ها و فرصت‌ها / نویسنده مهدی فرازی

مشخصات نشر

تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری

۱۳۴ ص.

شابک

۹ - ۸۱ - ۷۶۸۷ - ۶۰۰ - ۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی

فیا

موضوع

کتابنامه.

موضوع

ایران -- روابط فرهنگی -- خاور دور

موضوع

iran - Cultural relations - East Asia

نام اضافه وده

پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات

رده بندی کنگره

DSR۱۳۹ / ۴ ف ۲ / ۱۳۹۵

بندی دیویی

۳۳۷/۵۵۰۹۵

شماره کتابشناسی ملی

۴۳۳۶۸۳۱

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

دیپلماسی فرهنگی ایران در شرق آسیا: چالش‌ها و فرصت‌ها

ناشر: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات

نویسنده: دکتر مهدی فرازی

ویراستار: شهناز شقیع‌خانی

صفحه‌آرا: یحیی نشتاعلی

طراح جلد: حسین آذری

نوبت چاپ: اول - شهریور ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

قیمت: ۱۰۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹ - ۸۱ - ۷۶۸۷ - ۶۰۰ - ۹۷۸

همه حقوق این اثر برای پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات محفوظ است.

در صورت تخلف، پیگرد قانونی دارد.

نشانی: تهران، پایین‌تر از میدان ولی عصر (عج)، خیابان دمشق، شماره ۹، پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات

صندوق پستی: ۶۲۷۴ - ۱۴۱۵۵. تلفن: ۸۸۹۰۲۲۱۳ - دورنگار: ۸۸۸۹۳۰۷۶ Email: nashr@ricac.ac.ir

پژوهش پیش‌رو، کتابی است با عنوان «دیپلماسی فرهنگی ایران در شرق آسیا: چالش‌ها و فرصت‌ها» که دکتر مهدی فرازی با نظارت دکتر جواد منصوری در پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات انجام داده است.

فهرست مطالب

۱۱	سخن ناشر
۱۳	مقدمه
۱۵	شرح حال مصاحبه‌شوندگان

فصل اول: کلیات

۱۹	۱. بیان مسئله
۲۱	۲. سوالات و فرضیه‌های پژوهش
۲۳	۳. ادبیات پژوهش
۲۵	۴. روش گردآوری اطلاعات
۲۶	۵. سازمان‌دهی کتاب

فصل دوم: نقش و کارکردهای هفته‌های فرهنگی در روابط فرهنگی

۳۱	۱. مقدمه
۳۳	۲. مفاهیم بنیادی پژوهش
۳۳	۲ - ۱. قدرت نرم
۳۷	۲ - ۲. روابط فرهنگی

۳۹	۲-۳. دیپلماسی عمومی
۴۳	۲-۴. دیپلماسی فرهنگی
۴۹	۳. هفته فرهنگی
۵۰	۴. نقش و کارکردهای هفته‌های فرهنگی در روابط فرهنگی

فصل سوم: مقدمه‌ای بر روابط ایران با کشورهای آسیایی

۵۵	۱. مقدمه
۵۷	۲. مالزی
۵۹	۲-۱. روابط ایران و مالزی
۶۱	۳. اندونزی
۶۲	۳-۱. روابط ایران و اندونزی
۶۵	۴. کره جنوبی
۶۷	۴-۱. روابط ایران و کره جنوبی
۶۸	۵. ژاپن
۷۰	۵-۱. روابط ایران و ژاپن
۷۲	۶. هند
۷۴	۶-۱. روابط ایران و هند
۷۶	۷. چین
۷۹	۷-۱. روابط ایران و چین

فصل چهارم: محتوایشناسی و نقاط قوت و ضعف هفته‌های فرهنگی ایران

۸۷	۱. مقدمه
۹۲	۲. سیاست‌گذاری
۹۶	۳. مجریان هفته‌های فرهنگی
۹۹	۴. محتوای هفته‌های فرهنگی

فصل پنجم: چالش‌ها و فرصت‌های پیش‌روی هفته‌های فرهنگی ایران

- ۱۰۷ ۱. مقدمه
- ۱۰۸ ۲. چالش‌ها
- ۱۰۹ ۲-۱. سیاست‌گذاری و اجرا
- ۱۱۶ ۲-۲. اقدامات و شرایط کشور میزبان
- ۱۱۹ ۲-۳. کارکردهای کشورهای ثالث
- ۱۲۰ ۳. فرصت‌های پیش‌روی هفته‌های فرهنگی ایران
- ۱۲۱ ۱-۱. پیشینه روابط و مشترکات فرهنگی
- ۱۲۳ ۲-۱. مشترکات دینی
- ۱۲۶ ۳-۱. مشترکات تاریخی
- ۱۲۷ ۳-۴. ایرانیان مقیم در کشورهای میزبان
- ۱۲۸ ۳-۵. جنبه‌های تبلیغاتی
- ۱۲۹ ۴. جمع‌بندی

فصل ششم: پیشنهادها و راهکارها

- ۱۴۷ منابع و مآخذ

سخن ناشر

بی‌شک بالاترین و والاترین عنصری که در موجودیت هر جامعه دخالت اساسی دارد، فرهنگ آن جامعه است. اساساً فرهنگ هر جامعه، هویت و وجودیت آن جامعه را تشکیل می‌دهد و با انحراف فرهنگ، هرچند جامعه از بعدهای اقتصادی، سیاسی، صنعتی و نظامی قدرتمند و قوی باشد، ولی بوی و مزه نهمی است. اگر فرهنگ جامعه‌ای وابسته و مرتزق از فرهنگ غرب باشد، ناچاراً اگر ابعاد آن جامعه به جانب مخالف گرایش پیدا می‌کند و بالاخر در آن مسأله می‌شود و موجودیت خود را در تمام ابعاد از دست می‌دهد (امام‌کاشانی، ص ۱۵: ۱۶).

رشد و توسعه اقتصادی و یا سیاسی بدون توجه به ارزش‌های والای فرهنگی می‌تواند موجبات بستی و اغوجاج در اصول اعتقادی و این جامعه را فراهم آورد. پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات با انجام تحقیقات و طرح‌های پژوهشی و نیز برگزاری نشست‌های علمی با اصحاب علم و فرهنگ و ارائه نتایج حاصل در قالب «گزارش پژوهش» یا «کتاب»، تلاش خود را صرف گسترش ارزش‌های اصیل فرهنگی می‌کند.

امید است با بهره‌گیری از توان علمی پژوهشگران، بتوان دام مؤثری در برنامه‌ریزی جامع توسعه کشور برداشت.

اثر پیش‌رو، پژوهشی است با عنوان «دیپلماسی فرهنگی ایران در شرق». چالش‌ها و فرصت‌ها» که دکتر مهدی فرازی با نظارت دکتر جواد منصوری در پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات انجام داده است.

یادآوری می‌شود، مطالب مندرج در این کتاب لزوماً منعکس‌کننده دیدگاه‌های پژوهشگاه

نیست.

مقدمه

ملک‌داری را دیانت نام و فساد و هوش

مست و غافل کی تواند؟ عاقل و هشیار باش

(سعدی)

آغاز به کارم در اداره کل شرق آسیا و اقیانوسیه وزارت امور خارجه فرصت مغتنمی را فراهم ساخت تا در کنار مطالعه پژوهش‌های نظری در حوزه فرهنگ و روابط فرهنگی، این بار از منظری عملی و کاربردی به واقعیت‌های میدانی روابط فرهنگی ایران به‌ویژه در حوزه شرق آسیا نگاه کرده و در راستای ارتقای روابط فرهنگی ایران با کشورهای این منطقه، مطالعات پراکنده‌ای درخصوص الگوی دیپلماسی فرهنگی کشورها در حوزه‌های مختلف از جمله آموزش زبان و تاسیس خانه‌های فرهنگ انجام دهم.

پیشنهاد انجام این پژوهش از سوی پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات به اینجانب سبب شد تا اندک داشته علمی و اجرایی خود را برای دستیابی و فهم واقعیت‌های موجود در هفته‌های فرهنگی برگزار شده توسط جمهوری اسلامی ایران در کشورهای آسیایی با نگاهی آسیب‌شناسانه بکار بندم و در مسیر پژوهش از حمایت، نظرات و تجارب ارزنده مدیران،

مجربان و کارشناسان وزارت امور خارجه و سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی بهره‌مند شوم. این کتاب نتیجه همفکری و مشارکت مستقیم یا غیرمستقیم عزیزانی است که وظیفه خود می‌دانم از آنها سپاس‌گذاری نمایم. آنچه را که سبب غنای این پژوهش شد برخورد سخاوتمندانه و همراه با سعه صدر مجموعه‌ای از عزیزان در وزارت امور خارجه و سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی بود که علی‌رغم مشغله فراوان کاری فرصت مصاحبه را در اختیار اینجانب قرار دادند تا با گردآوری و دسته‌بندی نظرات مبتنی بر تجارب‌شان، این ارزشمند چراغ راه آتی کشور به منظور سیاست‌گذاری و اجرا در حوزه روابط خارجی فرهنگی کشورمان قرار گیرد. بار دیگر وظیفه خود می‌دانم از همکاری بزرگوارانه سفراء، رایزنان سیاسی و فرهنگی نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران در کشورهای مطالعه شده و همچنین مدیران و کارشناسان فرهنگی و سیاسی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و وزارت امور خارجه تشکر و قدردانی نمایم.

همچنین وظیفه خود می‌دانم: جناب آقای دکتر جواد منصوری ناظر محترم این طرح که همواره با نظرات و راهنمایی‌های ارزشمند و کاستی‌ها علمی و روشی اینجانب را تصحیح کردند، کمال تشکر و سپاس‌گذاری را داشته باشم. از آقای وحید آبرود به سبب کمک‌هایش در پیاده‌سازی بخشی از فایل‌های صوتی مصاحبه و ویرایش ادبی این پژوهش سپاس‌گزارم. از نظرات دو دوست ارجمندم آقایان صافی و کجوری و حامد کشاورز شاهباز نیز در پژوهش بهره‌بردم که از آنها کمال تشکر را دارم.

در پایان لازم است از همکاری مدیران و روسای وقت و معالی بزرهشگاه فرهنگ و هنر و ارتباطات اسلامی، پژوهشکده ارتباطات فرهنگی بین‌المللی، انجمن محترم گروه پژوهشی مطالعات روابط فرهنگی بین‌المللی قدردانی نمایم. هماهنگی وگیری‌های مستمر کارشناسان محترم آن گروه سرکار خانم‌ها خاطره‌بخشنده، شهناز شفیعی‌خانی و مریم مرادی درخور تقدیر بوده است و بدین گونه مراتب سپاس خود را از زحمات ایشان اعلام می‌دارم.

مهدی فراهی

تهران - آذر ۱۳۹۴